

1918—1928

Av Riksdagen till Republiken Estlands folk.

För tio år sedan var ställningen för vårt folk ytterst farlig. Ryska kejsardömet, av vilket även Estland under en tid av tvåhundra år hade utgjort en del, störtade tillsammans till följd av en våldsam inre revolution och det slag, som tillfogades dessamma genom världskriget. Inre krig och ett allmänt virrvarr skakade det i dess grundvalar. Dåvarande tyska regeringen hade satt som mål för kriget bl. a. möjligheten att med Tyskland införliva även de länder, som riket fann behövliga för bildande av lämpliga kolonier för den hastigt tillväxande tyska befolkningen. Till sådana länder räknades även Baltiums kustområde. Det försvagade Ryssland var icke mera i stånd att förhindra Tyskland från att ockupera de baltiska länderna. I denna belägenhet mellan tvenne världsmakter gällde det för Estlands folk att för sitt ödes bestämmande välja en väg, som icke förde det mot undergång utan mot en ljusare framtid.

I Estland hade under revolutionens dagar på laglig väg skapats en folkrepresentation, benämnd Lantdagen. I det avgörande ögonblicket beslöt Estlands Lantdag att göra slut på de statliga förbindelserna med det under upplösning varande Ryssland och, på grund av idén för självbestämmanderätt för de under kriget till seger komna folken, förklara Estland till en självständig demokratisk Republik, därvid dock förhållande sig fullkomligt neutral till de krigförande makterna.

Denna självbestämmanderätt respekterades i verkligheten varken av de styrande ryska bolsjevikiska revolutionsmakterna, ej heller av de segervissa tyska härförarna. De förstnämnda upplöste med våldsmakt alla våra enligt demokratisk princip grundade självstyrelse- och riksinstitutioner, och de senare intogade med sina hittills segrande härar i avsikt att underkuva vårt land och folk.

Den 24 februari 1918 blev den avgörande vändpunkten. Den ryska bolsjevikmakten började draga sig tillbaka från våra landamären, och de tyska härarna höllo på att ockupera landet. Den av Estlands Lantdag beslutade självständigheten förverkligades genom ett till hela Estlands befolkning utsänt manifest, som kungjorde, att en självständig republikansk författning hade trätt i kraft i vårt land och att dess förvaltning tillfälligtvis hade anförtrotts Välfärdsutskottet.

Utgående från den allmänna fredsiden lades den första grundstenen för Estlands republik. Författningen grundades på folkmakten. Alla inom vårt lands gränser boende folk förklarades likaberättigade. Social rättvisa och medborgerlig frihet gjordes till en bindande och staten bärande makt.

Modigt, buret av höga ideal och framtidshopp samt folkets inre kraft, rätade vårt folk på sig, och det under en tid, då ingen kunde förutse, vem som skulle bli segrare i världskriget och därmed också bestämmande av folkens öden. Det tagna steget att rätta på sig var emellertid,

som vi nu se, rätt, planen hade växt fram i och med det estniska folkets kulturutveckling. Vi berättigades sedan även därtill av krigets utgång och de oss omgivande och för vårt lands skull sinsemellan stridande stormakternas öde.

Den ryska bolsjevikmakten besvarade vår självständighetsförklaring med att genom ett ingånget fördrag låta de tyska härarna ockupera vårt land. De ockuperande brydde sig icke alls om vårt folks önskningsar, utan de upplöste vår Lantdag och alla självstyrelseinstitutioner samt införde överallt tyska språket som första språk. Sammankallade slutligen efter eget val Lantdagen, som skulle anhänga om Estlands införlivande med Tyskland. Det var en svår provotid för det estniska folket. Landet fick lida ett förtryck, som det icke någonsin ens under den ryska tiden hade upplevat. Vi lärde oss inse, vad vi hade haft att vänta, om ödet hade sammanlänkat oss med tyska riket.

Den tyska krigsmaktens fall gjorde slut på revolutionen och befriade oss från detta nedriga och orättvisa förtryck samt förtrampande av de nationella känslorna.

De tyska härarna hade avlägsnat sig, men i deras ställe trängde bolsjevikiska trupper över gränsen. En hjältemodig kamp börjades för vårt lilla folks frihet. Förtvivlat var detta kraftprov. Det krävde offer. De bästa medborgarnas blod gavs som pant för vår frihet och självständighet. På en gemensam front kämpade hela vårt folk, den allmänna överhängande faran på fronten avvärdades dessutom med bistånd även av duktiga män från i vårt grannskap boende andra nationer.

I stilla sorg, med känslor överväldigade av de stora lidanden, fosterlandets räddare utstått, böja vi i dag i hela folkets namn djupt våra huvuden vid deras gravar, som stupade för vår frihet på de blodiga slagfälten och lämnade oss, i det de gingo i döden för fosterlandets självständighet.

Som första fredsbudbärare i Ost-Europas krigsvimmel slutade vi kriget med den stora östra grannen och erhöilo av honom i enlighet med fredsfördraget riksgränser, som tillfredställde oss och som samtidigt även voro rättvisa mot honom.

Vi hjälpte även vår närmaste södra granne med att befria det för hans statliga självständighet nödiga landområdet från den gemensamma fienden.

Vår självständighetskamp gav oss icke namn av fredsstörare eller stridssökare, ej heller fjärmade den oss från gemenskapen med andra kulturfolk, tvärtom understöddes vi redan under krigstiden av våra närmaste grannar, vårt brödrafolk finnarna, de för oss deltagande skandinaviska folken och skaparen av den fria författningen, frihetens moderland, Stor-Brittanien. Våra avlägsna fränder och alla fria folk sympatiserade med oss.

Allt detta var en borgen för, att vår självständighet snart rönt erkännande av de fria nationerna och att vi mottogos som en fullt aktiv medlem i nationernas förbund, i detta stora folkförbund, som uppstod efter världskriget med syftemål att skydda freden, folkens säkerhet. befästa kulturvinningarna, förhjälpa rättvisan till seger och söka skydd för de svagare.

Skridande till grundandet av vårt rikes inre förvaltningsordning uppnådde vi det lyckliga ögonblicket, då den Konstituerande församlingen, hemlandets fritt och rättvist valda folkrepresentation, kunde sammanträda. Av densamma väntades att den skulle fullborda stora och svåra uppgifter. Den skulle ge Republiken en statsförfattning, som lämnade statsmakten i folkets egen hand, men som på samma gång utgjorde en regeringsform, som motsvarade nutidens statskonstruktion. På basen av denna författning har Republiken Estland i lugn kunnat utveckla sig under de första tio åren. Det är självklart, att vår grundlag icke på en gång, i en hast kunde bli så fullständig och mogen, att den kunde förutse och tillfredsställa statens livsföreteelser och behov i hela deras omfattning, men denna grundlag (statsförfattningen) har genomlevat den svåraste tiden i vårt land och, även om dess komplettering utgjort ett diskussionsämne, så har ändå icke en enda röst höjts för statsformens förändring på något annat sätt än det, som förutses i grundlagen själv. Hela Estlands befolkning vördar sin grundlag och alla, som erkänna Republiken Estlands självständighet, anse dess grundval vara den i folkets namn givna statsförfattningen.

Den andra uppgiften av grundläggande betydelse för Konstituanten var jordfrågans lösning. Vår jordbrukande befolkning hade för litet jord till sitt förfogande för sina självständiga hushåll. Folket emigrerade, sökte arbete i städer och köpingar. Kriget och revolutionen efterlämnade djupa

spår i folkmedvetandet om den sociala ställningen och vad som var rätt eller orätt i detta avseende. Republiken Estland kunde varken emotstå folkets krav eller fasthålla vid de förra rättigheterna. Jorden skulle övergå till folket, annars hade statens bestånd äventyrats.

Den stora jordreformen är till sina grunddrag förverkligad. Dess förverkligande gick ej utan svårigheter och tillfogade många djupa sår, men öppnades därigenom för tusentals människor bättre livsmöjligheter. Jordreformen skall bliva en kraftkälla och förbättrare av hela landet. Dess slutliga genomförande kräver ännu stora offer av allmänheten, mycket svårt arbete återstår för nybyggarna att utföra, men ingen finns mer som vågar påstå, att det från led till led jordbrukande estniska folket icke skulle förmå föra sin jordreform till ett önskat slut, att slutresultatet av denna reform skulle vara landets utarmande och hinder för utvecklingen. Estlands folk genombryter svårigheterna och förverkligar denna stora uppgift. Alla fel, alla brister, allt som enskilda därigenom lidit, är ett intet, jämfört men denna stora inre pånyttfödelse, som försiggick i hjärtan hos tusentals människor, när de, stödda av sin egen stat, gingo till arbetet på sina egna tegar.

Skapande sin egen stat, vände sig Estlands folk i förstone till alla inom landets gränser boende folk med löftet att ej inskränka deras rättigheter, att ej giva rum för ofördragsamhet och förtryck gentemot dem. Estlands grundlag gav säkra löften för skyddande av de kulturella livsintressena för nationerna. Detta löfte har Republiken Estland försökt att hålla. Utan förebilder, utan yttre tryck, fasthållande vid de en gång givna löfterna har Estland givit de inom sitt område boende andra nationerna för utvecklande av sin nationella kultur rättighet till kulturell självstyrelse, som t. o. m. vunnit främmande nationers erkännande.

Estniska staten vill icke binda vid sig de olika folken med medel, som avse att tillintetgöra deras nationella egenart, utan Republiken Estland vill att alla inom dess gränser bosatta nationer, bevarande sin egenart, genom sin trohet, sitt deltagande i de uppgifter, som stå högre än enskildas nationella intressen, genom sitt uppbyggande arbete i republiken smälta tillsammans till ett folk, som erkänner det gemensamma Estland för sitt fädernesland, som arbetande tillsammans, skapande tillsammans, lidande och glädjande sig tillsammans alstrar en tvångsfri fosterlandskärlek, i vilken finnes riksbevarande och rättvisans oöverbinnliga kraftkällor.

På denna grund hava Estlands folk redan för tredje gången sändt sina representanter till Riksdagen. Uppbyggningstiden var kort, uppgifterna otaliga. Den på folkvälde vilande Republiken måste grundas på brottstycken av de lagar, som varit gällande i kejsardömet. Lagstiftningen var en svår uppgift: att ställa hela rättsordningen på en annan grund och på kort tid giva den nya ordningen önskad form. Man får icke heller glömma, att den lagstiftande apparaten, Riksdagen, måste börja sitt arbete utan erfarenhet, utan förebild i hemlandet och med krafter, som hittills icke haft möjligheter att arbeta i statligt värv, ännu mindre att stifta lagar och regera.

En blick tillbaka på det tio-åriga arbetet visar till fyllest, att Estlands folkrepresentation har förmått lägga en ny grund för den statliga ordningen.

Ställande folkbildningen som självständighetens starkaste stöd, är statsmakten tvungen att för folkbildningens höjande under en kort tid avkräva folket stora offer. Tack vare denna ansträngning skönjer man nu nytt liv i bildningsförhållandena. Universitetet har börjat sitt arbete i enlighet med statens intessen: ett nät av folkskolor och läroverk har utbredd sig över landet, yrkesskolornas organisation är en av de viktigaste uppgifterna. Undervisningen meddelas på modersmålet. Huru mycken möda, huru mycket tårar besparas icke våra barn! Huru mycket mera sanningensfrön kommer nu icke rent, ofördunklat in i de växandes sjäsliv. Vördnad för det egna folket och dess förkämpar, som bringa ljus in i folkets själ, växer och bär i framtiden ovillkorligen god frukt.

I rättskipningen och ämbetsverken behöves intet främmande språk. Borta är företeelsen, då folket i sitt eget hemland i umgänget med ämbetsmännen måste använda sig av tolkar liksom bland främlingar.

Borta är den kasernfruktan, som förut fyllde sinnena. Våra manliga ungdomar behöva icke mera i årtal dväljas i en främmande nations kaserner. I hemlandet, bland eget folk fullgör nu den unge mannen sin värnplikt på kort tid. Bävan för den främmande disciplinen och fruktan för militärtjänsten som något främmande och hotande öde är försvunnen.

Tankens flykt är fri i Estland. Fria äro tankarna och strävandena, föreningsfrihet råder, fria och likaberättigade äro alla trosläror. Staten tvingar icke mera kyrkan i sin tjänst och strävar

icke genom henne efter politiska mål. Fria, jämlika och välmenande äro relationerna mellan staten och kyrkan, överensstämmande med folkets vilja. Endast minnena från en förgången tid förorsaka ibland disharmoni, men estniska folket har icke samtyckt till någon strid mellan stat och kyrka, icke heller underblåst någon sådan, utan önskar uppgörelse på fredlig väg.

Estlands ekonomiska ställning har under självständighetstiden utvecklats och befästs. Utan tillgångar, med trädesåkrar och förfallen industri, började man uppbygga ekonomin i den självständiga staten. Såren, som tillfogats folkhushållningen av frihets- och världskriget, svedo ännu. Intet kapital fanns, inga varor att utföra, medan däremot allt t. o. m. dagligt bröd måste införas. Staten och självstyrelserna saknade budgeter, privathushållningen kunde icke finna något fast stöd, därför att den allmänt giltiga värdemätaren — penningen — saknades.

Det tio-åriga sega arbetet på detta område har skridit framåt med stora steg. Vårt land har blivit ett annat. Tusentals nya hem och självständiga hushåll hava uppstått. Alla folkhushållningens grenar äro avsevärt livskraftigare än före världskriget. Nya förvärvsgrenar hava tillkommit, nya initiativ hava tagits, nya ekonomiska utsikter hava uppnåtts. Nationalekonomins budget har bragts i jämvikt. Skatterna ha varit tunga, men de ha betalats ordentligt. Ut- och införseln av varor äro jämstarka. Vårt penningväsende har förbättrats genom reformen och ställts på basen av guldmyntfot. Vår ekonomiska rörelse har tillvunnit sig utlandets förtroende; detta bevisar lånet, som vi fått genom folkförbundets förmedling, den stegrade placeringen av utländskt kapital i våra företag och den offentliga meningen i utlandet, att Estlands folk kan leva självständigt.

För affärsumgänget med andra nationer ha vi knutit ett nät av handelsfördrag. Vi finna nya vänner och befästa förbindelserna med de gamla. Med våra närmaste grannar vilja vi knyta fastare förbindelser. Från okändhet inom affärsvärlden hava vi stigit till en verksam faktor i internationella kretsar.

Svårigheterna äro långtifrån övervunna, men vi ha funnit framåtskridandets nyckel, grunden är säker, inga överraskningar avskräcka på oss, arbetsglädjen uppstår på nytt, de ekonomiska utsikterna för framtiden utvidgas och dagligt bröd jämte bostäder saknas icke heller.

Några under ha icke heller skett hos oss, även här råder ännu fattigdom, nöd och elände. Svaga och hjälpbehövande finnas tillräckligt, föraktade äro dock icke hos oss de hjälpsökande och värnlösa. Allmänheten är villig att efter förmåga bistå icke självförvällat armot, men i detta avseende återstår ännu mycket att göra. Tillämpningen av mänskiorätt även på de hjälpbehövande är ett högt och vackert mål, mot vilket vi sträva och även närma oss inom den alltmer förbättrade stats- och folkhushållningen.

Framgången under den korta självständighetstiden har icke ernåtts utan att många ha fått lida. Genom den egna staten ha vi vunnit den största friheten, och ju större frihet, desto större offer kräver den. Statens uppbyggande ställer även för framtiden stora fordringar på oss och kräver stora försakelser. Dessa förpliktelser uppfyllas villigt av alla i Estland boende folk. Vår hittillsvarande självständighet har bevisat, att livet i lugn och ro under den egna statens hägn är bäst säkerställt, ty Republiken Estland vill leva i fred och gott samförstånd med alla. De inom vårt land boende folken hava visat sin beredvillighet att värna statens säkerhet och att undertrycka varje våldsförsök mot staten. Republiken Estland söker efter förmåga ordna sina livsmöjligheter. Estlands författning och lagstiftning kompletteras och förbättras, forna minnen av hinder och svårigheter undanröjas alltmer.

De i Estland boende folken hava all anledning att hoppas på en ljusare framtid, ty om man här vördar den rättsliga ordningen, är trogen givna löften, älskar arbete och pliktuppfyllelse och bevarar tron på den egna förmågan och icke gör sig förhoppningar, omöjliga att förverkliga, och icke hellersjunker i hopplöshetens mörker, — då gå vi en bättre framtid tillmötes, då övervinna alla i Estland i vänskapligt förhållande till varandra boende folk svårigheterna, då lägges gemensamt grundvalen för utvecklingen för de egna folkens lycka och för ett evigt fortbestånd av den av alla lika högt älskade Republiken Estland.

Tallinn, Dômen, den 24 februari 1928.

Riksdagens Presidium.